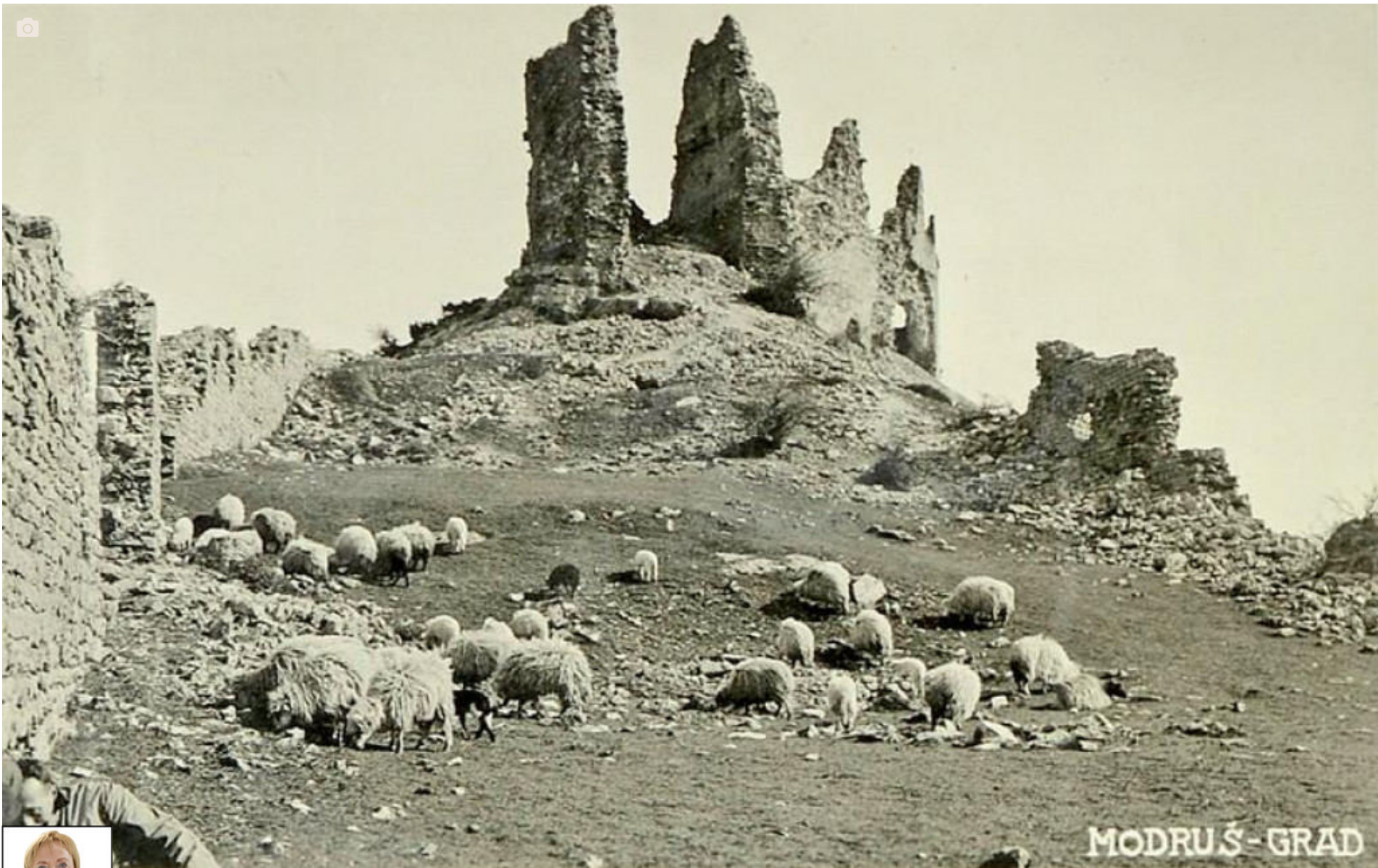

biznis i politika

SERIJAL VIŠNJE STAREŠINE (1.) Bernardin Frankopan moli europske vladare vojnu pomoć u obrani kršćanstva od Turaka i najavljuje mračnu budućnost

09. kolovoz 2024.

Piše:
Višnja
Starešina

Ruševine Tržan-grada, stara razglednica

U vrijeme kada se hrvatska politička retorika nerijetko spušta na razinu psovke, a strateško promišljanje budućnosti i ne postoji, cilj je ovog serijala podsjetiti kako se o velikim i egzistencijalnim izazovima naroda i države može promišljati, govoriti i djelovati drukčije. Predstaviti ćemo vam sedam značajnih govora ili pisama iz izazovnih razdoblja hrvatske povijesti, koji svjedoče kako su onodobni hrvatski političari definirali ključne nacionalne izazove i kako su na njih odgovarali. Na kraju, u osmom nastavku, osvrnut ćemo se na današnje stanje. Mnogi od tih povijesnih izazova u svojoj su suvremenijoj inačici i danas prepoznatljivi i prisutni.

Kada se vozite (auto)cestom prema Dalmaciji, vjerojatno ste na vrhu brda na istočnim obroncima Velike Kapele zamijetili staru ruševinu otužna izgleda. To su ostaci frankopanske utvrde Tržan-grad, izgrađene ponad starog utvrđenog naselja Modruš, koji je kao i čitav niz posjeda, kaštela, kurija i vojnih utvrda, od Krka, Grobnika i Vinodola, do Brinja, Ogulina, Novigrada i Ozlja pripadao hrvatskoj vlastelinskoj obitelji Frankopan (poznati i kao knezovi krčki ili Frankapani). Na prijelazu s 15. na 16. stoljeće većina frankopanskih posjeda bila je u vlasništvu kneza Bernardina Frankopana, koji je najveći dio svog izazovima bremenitog života stolovao upravo u obrambenoj utvrdi Tržan- grad ponad Modruša.

Mnogo je razloga zbog kojih bi dio hrvatskog povijesnog pamćenja trebao biti vojskovođa, intelektualac i poliglot, političar i diplomat Bernardin Frankopan, čiji lik možemo samo zamišljati, jer niti jedan njegov portret nije postojao ili nije ostao sačuvan. A jedan od glavnih razloga njegov je *Govor za Hrvatsku* ili u latinskom originalu *Oratio pro Croatia*, kao primjer kultiviranog političkog govorništva i jedan od najsnažnijih hrvatskih govora na međunarodnoj političkoj sceni. Bernardin Frankopan održao ga je je 19. studenoga 1522. u Nurnbergu, na latinskom jeziku, pred staležima sabora Svetoga Rimskog Carstva (ondašnjih Njemačkih država), na kojem su sudjelovali svjetovni i vjerski poglavari njemačkih zemalja.

Cilj je bio: dobiti od poglavara Svetog Rimskog Carstva cara Karla V., koji je u to doba najmoćniji europski vladar, kao i od njemačkih pokrajinskih vladara, žurnu vojnu pomoć za obranu Hrvatske od Turaka Osmanlija. Govor kao i ukupno djelovanje kneza Frankopana na marginama jesenskog zasjedanja staleža Svetoga Rimskog carstva bili su pomno

(Ilustracije: Modruš i Tržan-grad nekad i sad, preslika Oratio pro Cro

Ad Adrianum. vi.

Ponti. Max.

Beatissime Pater et Domine
Post beatorum oscula pedum.

Droudens iam exitiale discrimen: quod a Barbaris Su-
thodoxe fidei hostibus non misere tantum Croacie: verum
etiam finitimis Prouincijs Carniolae/ Styriae/ Carina-
thiae/ Forolulij/ Istriae impedit: Ipse hac ingraue scelerate
in Rozenbergam ad generale sacri Imperij Principum conuentum
me contuli. pettum. s. non tam salubre fructuosumque: quam necessaria
rium auxilium. Quemadmodum superioribus diebus Beatitu-
dini tuae significauit. Hic ego Deum opt. max. testor. summa me
dexteritate diligentiaque usum: ut ipsum sa. Imperium ad tuendam
Christianam remp. excitare. necdum satis scio: quid profecerim: quibus
subscripti omnes qui affuere Principes eo nunc esse a se videntur: ut
nihil malint: quam cum Christiani generis salutem consulere. Quam igitur
pro tam pia in Turcas expeditione habui Orationunculam. cui me-
llus dicem quam Sanctitati tuae: quae ut est beatissimum Christiani
nois Caput. Ita summam humanitatem summae coniunxit sapientiae
ut quasi quidam nouus Moyses afflictos Christi populos a de-
ra Aegypto: atque adeo a Barbarica liberet foeditate. Optimam
quippe de te apud omnes concitasti opinionem: quam Renerenti. pater
et Dominus Franciscus Cheregatus Orator tuus: ut omnem est horarum
homo: mirifice secundat augetque: ut maxima sit spes vel solo tuo
ductu posse immanem Turcarum contundi Tyrannum. Non enim (quod
sacrae testantur literae) in multitudine dominica consistit virtus.
neque in equorum viribus eius voluntas. Accipe itaque Sanctissi-
me Pater qualecunque hoc Clientis tui munus: meae in te obser-
uantiae testem: ac per mutua benignitate tuae me tibi addictissimum
una cum misera Croatia suscipe protegere. Deum opt. max.
Diu interis. seruet in columnis. B. A. aut me humilime. omniendo.

Bernardinus de Frangepanibus
Segniae/ Negliae/ Mo-
drusijque Comes. etc.

Frankopanski posjed Modruš i uvtrda Tržan grad, izvor Zavičajni muzej Ozalj foto

Bitka protiv Turaka u Hrvatskoj, drvorez, Hans Burgkmair (1472-1559) foto

Potraga za europskim saveznicima u obrani od Turaka

Tih je godina (1520.) upravljanje Osmanskim carstvom preuzeo 26-ogodišnji sultan Sulejman I Veličanstveni i odmah je krenuo u velike vojne pohode, uključujući i pohod na kršćansku Europu. Već u prvoj godini vladavine mladi je sultan objavio rat tadašnjem Hrvatsko-Ugarskom Kraljevstvu. U kolovozu 1521. godine, nakon samo trodne opsade i raspada ugarske obrane, zauzeo je strateški važnu ugarsku tvrđavu Nandorferhevar, današnji Beograd. Sultanovi lokalni namjesnici, bosanski Gazi-Husrev beg i hercegovački Mahmud-beg u proljeće 1522. godine organiziraju niz vojnih upada u susjedne hrvatske pokrajine koje, demografski opustošene nakon velikog hrvatskog poraza protiv turske vojske u bitci na Krbavskom polju 1493. godine, sa oslabljenom obranom, postaju lak plijen.

Turski vojnici gotovo bez otpora osvajaju hrvatski kraljevski grad Knin i Skradin, napadaju i pustoše hrvatska naselja u Lici uključujući i Modruš, koji je potpuno opustošen, dio stanovništva je odvedeno u roblje, a dio je pobjegao. Frankopanovu utvrdu Tržin-grad nisu osvojili, ali knez Bernardin više nema ni ljudi, a niti oružja za obranu. U sličnom su problemu svi hrvatski pogranični krajevi, ostaci nekadašnjeg Hrvatskog Kraljevstva. Hrvatsko plemstvo, uključujući i kneza Frankopana, čiji su posjedi najizraženije izloženi vojnim napadima, svjesno je da se sami ne mogu oduprijeti turskoj sili pa obilaze europske dvore, održavaju čitav niz protuturskih govora, tražeći saveznike i vojnu pomoć za hrvatsku, ali i

Pešte i Beča na sjeveru do Venecije i Rima na jugu.

Gledano iz osmanlijske perspektive, Sulejman I Veličanstveni nastavlja misiju sultana Mehmeda II Osvajača, koji se 1453. godine, nakon vojnog osvajanja prijestolnice Istočnog Rimskog Carstva Konstatinopola (Carigrada) i pretvaranja katedrale Svete Sofije u džamiju Aja Sofiju, zavjetovao da će za 10 godina osvojiti Rim. Time je najavio povratak, odnosno drugi pohod islama na kršćansku Europu. (Prvi pohod islamske vojske na Europu zaustavljen je u bitci kod francuskog Poitiera 732. godine, da bi katoličkom rekonkvistom 1492. islamski poredak bio potpuno potisnut iz Europe, iz njegovih posljednjih utočišta na Pirinejskom poluotoku.) Sultan Mehmed II za života nije uspio ostvariti dato obećanje. Ali je zato deset godina poslije osvajanja Konstantinopola osvojio Bosansko Kraljevstvo, gotovo bez otpora, smaknuvši potom na prijevaru mladog kralja Stjepana Tomaševića. Upravo će Bosna u nadolazećim stoljećima postati baza za turska osvajanja Europe sa snažnim vjerskim, islamskim pečatom. Hrvatsko plemstvo, koje je ujedno bilo i tadašnja politička elita, bilo je svjesno da se toj sili Hrvati sa svojim sve skromnijim resursima ne mogu oduprijeti.

U tim okolnostima, staleži Hrvatskog sabora su u ljeto 1522. godine odlučili na jesensko zasjedanje Sabora Svetoga Rimskog Carstva u Nurnbergu poslati kneza Bernardina Frankopana, kako bi zatražio žurnu vojnu pomoć. Bilo bi u skladu s protokolom da Hrvatsku u takvoj misiji predstavlja njezin ban, kao najviša hrvatska politička figura u sklopu tadašnjeg Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva. Ali, izbor je pao na starog kneza Frankopana. Zaključili su da će upravo on najbolje zastupati hrvatske interese, jer je bio najobrazovaniji, najmudriji, najbolji retoričar i diplomat, s razgranatim obiteljskim i prijateljskim vezama među europskim plemstvom. Uz to, knez Frankopan bio je i najizravnije ugrožen turskim osvajanjima. Kako je to opisao u pismu svome zetu, markgrofu Jurju Brandenburškom: – Meni je domišljati se kako da ne budem protjeran i da sve svoje ne izgubim.

U misiju o kojoj ovisi opstanak Hrvatske, knez Bernardin kreće s nevelikom konjaničkom pratnjom. Putem im se pridružio i sin mu Krsto, koji je baš kao i otac oružjem branio Hrvatsku i obiteljske posjede, a u stankama između turskih pljačkaških pohoda obilazio europske dvore moleći pomoć. Nakon trojednog putovanja, 20. rujna 1522, stigoše u Nurnberg u kojem su već zasjedali staleži Svetoga Rimskog Carstva. Odmah po dolasku Frankopan i izaslanstvo počinju lobirati za vojnu pomoć u ratu protiv Turaka. Svoje su aktivnosti uskladili s aktivnostima izaslanstva pape Hadrijana VI i izaslanstva ugarskoga kralja Ludowika II., koji je bio jednako ugrožen turskim vojnim pohodima. Jer, procijenili su da koordinirani nastup može dati bolje rezultate. Govornici svih triju izaslanstava svoje su govore, na službenom, latinskom jeziku, dali otisnuti na letku, kojeg su potom dijelili sudionicima zasjedanja. U tadašnje vrijeme bio je to inovativan politički marketing, koji je omogućio da poruke kneza Frankopana dopru do šireg kruga zainteresiranih aktera i da ostanu upamćene. U povijesnoj perspektivi, zahvaljujući letcima s otisnutim govorom, više kopija njegovog *Govora za Hrvatsku* - *Oratio pro Croatia* - ostalo je sačuvano u privatnim arhivima sudionika zasjedanja.

(Ilustracije: Sulejman Veličanstveni portret, Mehmed II Osvajač, portret, Stjepan Tomašević portret, turska vojska prikaz)

Mladi sultan Sulejman I Veličanstveni, slika nepoznatog autora 16. stoljeće, Wikimedia Commons foto

Bitka protiv Turaka u Hrvatskoj, drvorez, Hans Burgkmair (1472-1559) foto

Hrvatska – Štit i predziđe kršćanstva

Neki povjesničari i dio narodne predaje, upravo su Bernardinu Frankopanu i njegovu *Govoru za Hrvatsku* pripisivali prvi spomen Hrvatske kao „predziđa kršćanstva“ (*antemurale christianitatis*), termin koji se je potom uvriježio ne samo u hrvatskom, već i u europskom političkom govoru. Možda i nije baš bio prvi, s obzirom na niz protuturskih govora hrvatskih velikaša iz tog doba, u kojima su tražili pomoć hrvatskoj obrani, upravo s argumentom obrane kršćanstva. No izvjesno je da je u *Govoru za Hrvatsku*, pred tada najmoćnijim međunarodnim skupom u Europi, knez Frankopan uvrstio poimanje Hrvatske kao *predziđa kršćanstva* u europski politički narativ tog doba. Ključna poruka bila je upozoravajuća, vizionarska i gotovo proročanska. Frankopan podsjeća svjetovne i crkvene vladare njemačkih zemalja da je *‘upravo Hrvatska štit i vrata kršćanstva te, bude li ona osvojena, ništa u Svetom Rimskom Carstvu neće biti u dovoljnoj mjeri sigurno od opasnosti i propasti’*.

Struktura, verbalni izričaj i dinamika govora otkrivaju kneza Frankopana kao vrlo kultiviranog i vještog govornika, koji znade kako ostaviti dojam i poslati željenu poruku onima koji imaju moć odlučivanja. Najprije se obraća Papi Hadrijanu VI, kojeg kao poglavara Katoličke Crkve poziva da preuzme vodstvo u obrani kršćanstva, odnosno u organizaciji otpora turskim osvajanjima: *Ima mnogo nade da se već samim Vašim vodstvom može potući stravični turski tiranin. Jer (kako*

staležima Svetoga Rimskog Carstva, pred njemačkim vladarima koji raspolažu značajnim vojnim resursima. U današnje vrijeme djeluje anakrono njegovo uvodno oslovljavanje Pape Hadrijana VI: *Preblażeni Oče i Gospodine, pošto poljubih Vaše svete noge*. Ali to je bila onodobna protokolarna forma, koju je knez Bernardin poznavao i poštivao.

Nakon Pape, knez Bernardin se obraća „prejasnom caru“ Karlu V „presvijetlim i prečasnim knezovima“ i „veleuvaženoj gospodi“, zahvaljujući im opširno na vojnoj pomoći „koja je poslana i spriječila zajedničkog neprijatelja presvete vjere u opsadi naše sirote domovine Hrvatske“. Znamo li da je ta vojna pomoć iz njemačkih zemalja Hrvatskoj u proljeće 1522. bila zakašnjela, minimalna i kratkotrajna, vidi se da je Bernardinova opširna zahvala bila tek diplomatska ljubaznost prema onima od kojih moli pomoć. Stvarnu narav pružene pomoći opisuje u nastavku: *ti su se pak pomoćni odredi raspršili kud koji i povukli, a preostali su tek vojnici prejasnoga kneza Ferdinanda*. Potom izravno i snažno adresira skupu razlog svojeg dolaska i opasnost koja prijeti Europi, jer „*vječiti dušmanin će iznova krenuti u pohod kroz Hrvatsku*“ čim okopne zimski snjegovi.“ *Iz tog sam razloga, prejasni caru i presvijetli knezovi osobno došao ovamo pred vaš cijenjeni skup, da bi ovdje pred vama i u ime sirote Hrvatske kazao i ukazao, kako Hrvatskoj prijeti krajnja pogibao i da je u krajnjoj nuždi, a jednako tako i vaše pokrajine uz njenu granicu: Kranjska, Koruška, Slavonija, Istra, Furlanija i Italija, te da bih od vaših visosti zatražio pomoć, da bi izmolio bar nužnu potporu.*“

(Ilustracije: preslike govora na hrvatskom i latinskom i potpisa kneza Frankopana, Papa Hadrijan VI i car Karlo V)

Ad Adrianum. vi.

Ponti. Max.

Beatissime Pater et Domine
Post beatorum oscula pedum.

Droudens iam exitiale discrimen: quod a Barbaris Su-
thodoxe fidei hostibus non misere tantum Croacie: verum
etiam finitimis Prouincijs Carniolae/ Styriae/ Carina-
thiae/ Forolulij/ Istriae impedit: Ipse hac ingraue scelerate
in Rozenbergam ad generale sacri Imperij Principum conuentum
me contuli. pettum. s. non tam salubre fructuosumque: quam necessaria
rium auxilium. Quemadmodum superioribus diebus Beatitu-
dini tuae significauit. Hic ego Deum opt. max. testor. summa me
dexteritate diligentiaque usum: ut ipsum sa. Imperium ad tuendam
Christianam remp. excitare. necdum satis scio: quid profecerim: quibus
subscripti omnes qui affuere Principes eo nunc esse a se videntur: ut
nihil malint: quam cum Christiani generis salutem consulere. Quam igitur
pro tam pia in Turcas expeditione habui Orationunculam. cui me-
llus dicem quam Sanctitati tuae: quae ut est beatissimum Christiani
nois Caput. Ita summam humanitatem summae coniunxit sapientiae
ut quasi quidam nouus Moyses afflictos Christi populos a de-
ra Aegypto: atque adeo a Barbarica liberet foeditate. Optimam
quippe de te apud omnes concitasti opinionem: quam Renerenti. pater
et Dominus Franciscus Cheregatus Orator tuus: ut omnem est horarum
homo: mirifice secundat augetque: ut maxima sit spes vel solo tuo
ductu posse immanem Turcarum contundi Tyrannum. Non enim (quod
sacrae testantur literae) in multitudine dominica consistit virtus.
neque in equorum viribus eius voluntas. Accipe itaque Sanctissi-
me Pater qualecunque hoc Clientis tui munus: meae in te obser-
uantiae testem: ac per mutua benignitate tuae me tibi addictissimum
una cum misera Croatia suscipe protegere. Deum opt. max.
Diu interis. seruet in columnis. B. A. aut me humilime. omniendo.

Bernardinus de Frangepanibus
Segniae/ Negliae/ Mo-
drusijque Comes. etc.

Bernardum de Frāgepanibus Comi-
 tis Segniae / Megliae / Modrusijq;
 zc. Oratio pro Croatia / Auren-
 bergae in Senatu Princi-
 pū Germaniae habita /
 Xij. Kal. Decemb.
 An. Lh. M.
 D. XXij.

Excidium veluti Romanae Maximus vibi
 Auertit Patriae sic luga dira Comes.

R. Sbrullus.

Papa Hadrijan VI, slika, 16.stoljeće, Wikimedia Commons foto

Car Karlo V sa štapom, Tizian & Juan Pantoja de la Cruz, 16. stoljeće, Wikimedia Commons, iz zbirke muzeja Prado foto

Svim kršćanima prijeti surov jaram i poniženje

Nakon tog dramatičnog poziva, knez Frankopan upoznaje njemačke staleže s poviješću hrvatske borbe protiv Turaka. Podsjeća ih da Hrvatska „više od 60 godina, sve otkako je Konstantinopol pao u vlast Turaka, bez ikakve kršćanske obrane sveudilj biva napadana, pustošena i iscrpljivana od tih istih, divljih neprijatelja. Nju smo vlastitom krvlju, umirući na najraznolikije načine za slavu i spas kršćanskoga imena... ali dalje, dični knezovi, bez vaše potpore zaista ne možemo. Preostalo je vrlo malo ljudi, a i oni su dosad dvaput ili triput prodavani i otkupljivani od Turaka, tako da je ponestalo srebra, bogatstva i sredstava“ Upozorava ih da je „porasla moć turskog neprijatelja“...“na našu žalost i sramotu, svoju je vlast proširio na više od tisuću ugarskih milja i evo, već svim kršćanima prijeti surov jaram i strahovito poniženje...”

Potom vrlo emotivno prelazi na vlastiti položaj naspram Turaka i na vlastita iskustava, “s boli se prisjećam kako mi je preko sto tvrđava, kaštela i gradova, što razorio, što oduzeo.”... Kroz suze vam prenosim kako su te strašne zvijeri (a vidio sam ih vlastitim očima) počesto sav moj posjed ispunjale stravičnim pokoljem. Poklali su ili odvukli djecu pred očima roditelja, muškarce naočigled ženama, supruge su, dok su to promatrali jadni muževi, obeščašćivali i silovali, dvogodišnju i trogodišnju djecu koju nisu mogli povesti raskomadali su pred majkama, svećenike su i starce nemilosrdno povlačili po zemlji dok je u njima bilo daha...

Ali i vrlo promišljeno šalje poruku svoje lojalnosti i vjernosti kršćanskoj Europi. Povjerava njemačkim staležima mu je turski paša preko svoga izaslanika ponudio da sklope mir, uz vazalni status „jer ste preostali jedini, sve je propalo“. Uvjet je bio da ne obavještava europske vladare o prolasku turske vojske kroz svoje posjede prema zapadu, kako bi ih mogli

Finale *Govora za Hrvatsku* kombinacija je očajničkih molbi za vojnu pomoć, demonstracije hrvatske postojanosti u vjeri, spremnosti za borbu i upozoravanja na mračnu budućnost ako pomoć izostane. „*Zaklinjem vas za pomoć u ime čitave Hrvatske, u vaše ime u ime čitavog kršćanskog svijeta, naš slučaj ne podnosi čekanja*“ požuruje i moli knez Frankopan, upozoravajući što će se dogoditi „*izgubi li se Hrvatska (odvratio to od nas Bog)*“... *Ili će se čitava Hrvatska podložiti Turcima ili mora napustiti svoja selišta i proseći se razbježati po kršćanskim gradovima da ne bi prebijedno prodani služili tim krajnje izopačenim neprijateljima i zauvijek ostali njihovim robljem... Mi zasigurno ne želimo prosjačiti, kako sam osobno u Rimu vidio Grke, Bugare, Srbe, Albance i mnoge velikaše i poglavare gdje prose, ni umrijeti u siromaštvu...*“

Svoj govor knez Bernardin Frankopan završava riječima: „*Najponiznije se dakle prepuštam vašim visostima i zaklinjem vas da mi zbog neposredne nužde i opasnosti brzo i usrdno date odgovor. Naime, siroti Hrvati čekaju da se k njima vratim od vaših visosti jednako željno kao što su nekad u čistilištu duše pobožno čekale predobrog i najvećeg Krista nakon što je pobijedio smrt.*“

(Ilustracije: frankopanske utvrde, prizori bitaka s Turcima, viteški artefakti)

Ogulin foto

Novigrad na Dobri foto

Frankopanska utvrda Ogulin, koju je dao sagraditi knez Bernardin Frankopan, izvor Zavičajni muzej Ozalj foto

Povratak u Hrvatsku bez europske pomoći

Tri tjedna nakon govora, knez Frankopan uzalud je čekao u Nurnbergu pozitivan odgovor na svoje očajničke molbe. Zavlačili su ga porukama da će izvjesnu pomoć dobiti „čim se sastane čitav senat prvaka Svetoga Rimskog Carstva“. U svome posljednjem obraćanju njemačkim staležima, poručuje caru, vlasteli i biskupima da više ne može čekati, *jer izbivam od kuće gotovo četiri mjeseca, a ostavio sam svoje gradove i utvrde nedovoljno opskrbljene. Iskreno zahvaljujem na 50 rajnskih zlatnika čime sam pokrio troškove smještaja u Nurnbergu i još 300 od habsburškog princa Ferdinanda, kao i na 20 bombardi i na sumpornom prahu za obranu kaštela, koliko se može ponijeti na 16 teretnih konja.*

To je sva pomoć koju mu je dodijelio nirnberški senat. Ne može se ne primijetiti razočarenje i ironija u toj zahvali.

Bernardin Frankopan se 10. prosinca 1522., zajedno sa svojom konjaničkom pratnjom, uputio na dugo zimsko putovanje, natrag prema Hrvatskoj. Bez odgovora i bez pomoći. Pomoć je u Nurnbergu ostao iščekivati njegov sin Krsto. Ni on je nije dočekao. I caru Karlu V i njemačkoj vlasteli borbe za proširenje carstva i vlastitih posjeda bile su ispred pomoći Hrvatskoj i ispred obrane Europe od osmanskih osvajanja. Papi Hadrijanu VI prioritet je ipak bila borba protiv reformacije koja se počela širiti njemačkim zemljama. Iako nije ostvario primarni cilj jer nije dobio žurnu vojnu pomoć, misija Bernardina Frankopana postigla je najviše što je u tom trenutku kod europskih vladara realno mogla postići - upoznao ih je s opasnošću i predstavio Hrvatsku kao obrambeni bedem kršćanske Europe. Promišljenim i dojmljivim govorom *Oratio pro Croatia*, na tada službenom latinskom jeziku učinio je to na najbolji mogući način, kao „jedan od njih“.

Stari knez, nastavio je u Hrvatskoj svoje bitke s Turcima, zajedno sa sinom Krstom, koji je u jednoj od tih bitaka (kod Ludbrega) i poginuo 1527. godine. Dvije godine kasnije umro je i knez Bernardin Frankopan, koji život proveo ratujući s Turcima i tumačeći europskim vladarima zašto bi mu trebali pomoći da turske pohode zaustave na hrvatskim granicama. Njegov govor *Oratio pro Croatia* ostao je u različitim oblicima sačuvan u europskim arhivima i posljednjih je desetljeća ponovo postao predmet povijesnih istraživanja. Značajnu studiju, prijepis i prijevod govora, pod naslovom *Oratio pro Croatia - Govor za Hrvatsku*, iz koje su preuzeti i citati u ovome članku objavili su povjesničari Ivan Jurković i Violeta Moretti u izdanju Katedre čakavskog sabora Modruše.

Mračna predviđanja iz Frankopanova *Govora za Hrvatsku* ostvarivala su se u sljedećim desetljećima, kada je Europa dobro upoznala sultana Sulejmana I Veličanstvenog, a nekadašnje Hrvatsko Kraljevstvo svedeno je na „ostatke ostataka“ (*reliquiae reliquiarum*).

Ovaj je članak objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinske izvrsnosti.

#HRVATSKI KNEZ #BERNANDIN FRANKOPAN #FRANKOPANI #TRŽAN

aktualno

Održano ročište o stečaju Jadran tvornice čarapa, sud će naknadno poslati odluku i obavijest pisanim putem

Nezaposlenost u eurozoni u kolovozu nepromijenjena, u Hrvatskoj blago pala

Za nepoštene trgovačke prakse do sada izrečene kazne od 1,2 milijuna eura

Hrvatska na 43. mjestu prema globalnom inovacijskom indeksu

VIŠE S WEBA

